

PM 2016:210 RIX (Dnr 110-1467/2016)

Kraftsamling mot antiziganism (SOU 2016:44)

Remiss från Kulturdepartementet

Remisstid den 15 december 2016

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Kraftsamling mot antiziganism” (SOU 2016:44) hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Ann-Margarethe Livh anför följande.

Ärendet

Kommissionen mot antiziganism har i betänkandet ”Kraftsamling mot antiziganism (SOU 2016:44)” presenterat en rad förslag för en kraftsamling i arbetet mot den särskilda rasism som romer utsätts för och för att överbygga den förtroendeklyfta som finns mellan den romska gruppen och samhället i övrigt.

Remissen finns att läsa i sin helhet [på Regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kultur- nämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd samt till kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter. Arbetsmarknadsnämnden har avstått från att svara. Kulturförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att förståelsen av den antiziganistiska historien och hur antiziganismen påverkar romer strukturellt idag är en förutsättning för att stadens arbete med romsk inkludering ska bli framgångsrikt. Stadsledningskontoret välkomnar förslagen att synliggöra den antiziganistiska historien genom till exempel vitboken, minnesmärken och minnesdagar.

Kulturförvaltningen vill betona vikten av att bygga upp det romska civilsamhället och stödja förebilder för framför allt unga romer. Kulturen är i dessa sammanhang betydelsefull, både i form av konstnärliga uttryck, identitetsstärkande arenor och för samhällets förståelse av romernas historiska utsatthet.

Socialnämnden ställer sig i stort sett positiv till kommissionens förslag och anser att kommissionen har lyckats belysa frågan utifrån olika perspektiv med förslag på åtgärder på olika nivåer, samt oatt det är viktigt att arbeta med frågan även i andra delar av Europa. Kommissionens förslag om att tillsätta en särskild representant inom

EU med resurser och befogenheter att samordna och intensifiera unionens insatser för romers mänskliga rättigheter, kan vara ett bra sätt att effektivisera arbetet mot antiziganism.

Utbildningsnämnden välkomnar kommissionens initiativ att ta fram läromedel och lärarhandledningar utifrån vitboken.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd delar i huvudsak betänkandets resonemang och anser att det är positivt med förslag på åtgärder som konkretiserar och förstärker arbetet mot antiziganism.

Kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter att förståelsen av den antiziganistiska historien och hur antiziganismen påverkar romer strukturellt idag är en förutsättning för att stadens arbete med romsk inkludering ska bli framgångsrikt. Rådet välkomnar förslagen att synliggöra den antiziganistiska historien genom till exempel vitboken, minnesmärken och minnesdagar.

Mina synpunkter

Slutbetänkandet från kommissionen mot antiziganism innehåller en rad konkreta förslag på hur arbetet mot antiziganism och förtryck mot romer ska utvecklas, och den romska gruppens rättigheter i det svenska samhället ska kunna stärkas. Många av de åtgärder som kommissionen lyfter fram är sådana som redan pågår i staden och som under den nuvarande majoriteten getts mer resurser och större omfattning. Stockholms stad blev i maj detta år utvecklingskommun för romsk inkludering vilket innebär att staden ytterligare kommer att utveckla och förstärka sitt arbete med romers rättigheter. Kommissionens betänkande utgör därmed ett tillskott till arbetet med att ta fram en strategi för romsk inkludering i Stockholms stad och som remissvaren anger kommer detta arbetet att ske på flera nivåer i stadens verksamhet.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Kraftsamling mot antiziganism” (SOU 2016:44) hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 1 december 2016

ANN-MARGARETHE LIVH

Bilaga

1. Reservationer m.m.
2. Slutbetänkandet ”Kraftsamling mot antiziganism” (SOU 2016:44)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Kommissionen mot antiziganism har i betänkandet ”Kraftsamling mot antiziganism (SOU 2016:44)” presenterat en rad förslag för en kraftsamling i arbetet mot den särskilda rasism som romer utsätts för och för att överbygga den förtroendeklyfta som finns mellan den romska gruppen och samhället i övrigt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kultur- nämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd samt till kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter. Arbetsmarknadsnämnden har avstått från att svara. Kulturförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret samordnar de nationella minoritetsfrågorna i staden. Sedan maj 2016 är Stockholms stad utvecklingskommun för romsk inkludering vilket innebär att staden ska utveckla och förstärka sitt arbete med romers rättigheter. Staden ska ta fram en stadsövergripande strategi för romsk inkludering för att stärka romers rättigheter inom områdena skola, arbetsmarknad, socialtjänst, demokrati och det romska civilsamhället. Förståelsen av den antiziganistiska historien och hur antiziganismen påverkar romer strukturellt idag är en förutsättning för att stadens arbete med romsk inkludering ska bli framgångsrikt. De rekommendationer som föreslås på nationell nivå kommer därför att få betydelse för stadens arbete som utvecklingskommun för romsk inkludering. Stadsledningskontoret kommenterar här förslag som har särskild betydelse för stadens arbete.

Erkännande och synliggörande av antiziganism

Stadsledningskontoret välkomnar förslagen att synliggöra den antiziganistiska historien genom till exempel vitboken, minnesmärken och minnesdagar. En betydande del av arbetet med nationella minoritetsfrågor handlar om synliggörande och erkännande. Till exempel uppmärksammar staden den internationella romadagen och stödjer romska evenemang ekonomiskt med syfte att uppmärksamma den romska kulturen och historien vilket bidrar till en ökad kunskap för stockholmare och stadens medarbetare. Skolboken *Antiziganismen i Sverige- om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet* som utgår från vitboken är ett värdefullt material att användas i stadens verksamheter, exempelvis i skolans värdegrundsarbete och undervisning om nationella minoriteter samt vid utbildningstillfällen för stadens personal. Det finns ett behov av kompetensutveckling om antiziganism för stadens anställda kopplat till rättighetsbaserat arbete för att förstå hur antiziganismen påverkar romers möjligheter att ta del av sina rättigheter.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till förslaget att Länsstyrelsen får i uppdrag att sprida skolboken. Det är bra om vitboken i sin helhet kan beställas kostnadsfritt då den möjliggör en fördjupning om antiziganism.

Motverka och förhindra kränkningar av romers rättigheter

Förtroende är en nyckelfråga i arbetet med romsk inkludering. Hur olika myndigheter arbetar med romsk inkludering påverkar i hög grad andra myndigheters och kommuners arbete. Skånepolisens registrering av romer resulterade i att förtroendet från romer för stadens tjänstemän och stadens arbete med romsk inkludering minskade. På samma sätt ger till exempel det arbete som Diskrimineringsombudsmannen och polisen bedriver för att motverka

diskriminering och hatbrott effekter på kommunens arbete. Stadsledningskontoret anser i likhet med kommissionen mot antiziganism att rättsliga processer är en verkningsfull metod för att motverka antiziganism och att anmälningar av diskriminering och hatbrott är ett sätt att synliggöra kränkningar av romers rättigheter och kan bidra till upprättelse. Det är viktigt att individärenden klaras upp och leder till konsekvenser och ansvarsutkrävande samt att skyddet mot etnisk registrering förstärks.

En nationell institution för mänskliga rättigheter kan utgöra en viktig plattform i arbetet med att skydda och värna de mänskliga rättigheterna. När frågor som rör mänskliga rättigheter får en sammanhållen hemvist innebär det en markering av arbetets betydelse.

Effektivare arbete mot antiziganism

Stadsledningskontoret har regelbundna samråd med romska företrädare. Strukturerade och kunskapsbaserade samråd som kan påverka och leda till förändring kräver ett starkt och rikt civilsamhälle med bred representation i erfarenheter, kunskap, ålder, kön och romska språkgrupper. Romska företrädare har vid upprepade tillfällen framfört behovet av ökat stöd till romska föreningar för verksamhet, mötesplatser och kurser i föreningskunskap. Stadsledningskontoret välkomnar förslaget att öka det statliga stödet till det romska civilsamhället och anser att det behövs fler romska aktörer med olika erfarenhetsbakgrund och fler yngre företrädare som kan föra gruppens talan.

Enligt betänkandet får romer i större utsträckning projektbidrag och inte verksamhetsstöd som andra nationella minoriteter, detta utifrån att många av de andra nationella minoriteterna har egna nationella institutioner och riksorganisationer som får verksamhetsstöd. Stadsledningskontoret menar att romska företrädare behöver fler fasta plattformar, kontinuitet och bättre förutsättningar för ideellt engagemang vilket ökat statligt stöd till det romska civilsamhället kan bidra med.

Stadsledningskontoret delar kommissionens uppfattning om att Länsstyrelsen i Stockholms län skulle vara en lämplig aktör för samordning av statliga myndigheters arbete med att motverka antiziganism. Länsstyrelsen i Stockholms län samordnar redan utvecklingskommuner inom den romska strategin som också involverar myndigheter och det romska civilsamhället. Arbetet mot antiziganism kan med fördel kopplas samman med pågående arbete inom strategin för romsk inkludering och på så sätt även inkludera kommuner.

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget om en översyn av minoritetslagstiftningen och anser likt kommissionen att minoritetslagstiftningen skulle få en större genomslagskraft om tillsyn och sanktioner utövades. Kunskapen är ofta låg om de nationella minoriteterna och deras rättigheter och kunskaphöjande åtgärder är inte tillräckligt. Det är också av stor vikt att de ekonomiska förutsättningarna för delaktighet och inflytande ses över för att möjliggöra en mångfald av delaktighet av romska företrädare.

Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Med tanke på att kulturförvaltningen är sekundär remissinstans i Stockholms stads samlade remissvar uppehåller sig förvaltningen huvudsakligen vid betänkandets kulturaspekter.

Kulturförvaltningen delar betänkandets bakgrundsbeskrivningar och analyser av den romska befolkningens situation i Sverige. Förvaltningen vill betona vikten av att bygga upp det romska civilsamhället och stödja förebilder för framför allt unga romer. Kulturen är i dessa sammanhang betydelsefull, både i form av konstnärliga uttryck, identitetsstärkande arenor och för samhällets förståelse av romernas historiska utsatthet. Det gäller även de symbolfrågor som betänkandet tar upp och lägger förslag om: regeringens formella ursäkt för den historiska diskrimineringen av romer, inrättandet av minnesdagar och minnesmärken samt en vitbok.

Det romska civilsamhället är svagt utvecklat och i det sammanhanget kan förslaget om att inrätta ett nationellt center för romska frågor ha betydelse. Uppbyggnaden av en i alla romska grupper väl förankrad institution kräver dock ett gediget förarbete och en fördjupad dialog om verksamhetens mål och medel.

Romskt kulturcentrum i Stockholm

Stockholms stad har lång erfarenhet av samarbete med och stöd till romska organisationer och eldsjälar inom kulturområdet. Redan 2001 fick kulturnämnden ett uppdrag och medel för att bygga upp ett romskt kulturcentrum (RKC). Några år senare kunde verksamheten inrättas i egna lokaler i Gubbängen. RKC drevs de första åren i kommunal regi men fick 2007 självständig status. Centret upphörde med verksamheten 2012. Mot bakgrund av förslaget i betänkandet om att inrätta ett nationellt center för romska frågor bifogas kulturförvaltningens rapport över RKC:s verksamhet mellan 2001 och 2007, den period då kulturförvaltningen drev verksamheten.

Nuvarande stöd till nationella minoriteter

De senaste åren har förvaltningens stöd till den romska kulturen gått till andra ändamål, främst publika kulturarrangemang.

Av de ca 113 miljoner kronor som fördelades i kulturstöd 2015 gick ca 13 miljoner kronor till projekt av/för/med nationella minoriteter. Stöden till de olika minoritetsgrupperna fördelade sig procentuellt enligt nedanstående tabell:

Fördelning beviljat kulturstöd till nationella minoriteter	2015
Romer	35%
Judar	24%
Sverigefinnar	21%
Samer	11%
Tornedalingar	8%

På grund av stödets efterfrågestyrda karaktär och huruvida den sökande markerar sitt projekt i kategorin "nationell minoritet" varierar totalbeloppet till målgruppen år från år. Av stödbeloppens storlek och andelen beviljade stöd kan man dock utläsa att de nationella minoriteterna, inte minst den romska gruppen, under de senaste åren har fått en allt starkare prioritet inom kulturnämndens stödgivning.

Nytt uppdrag i Stockholms stads budget 2017

I förslaget till budget för 2017 får kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med bland annat kulturnämnden ta fram en strategi för romsk inkludering i Stockholms stad. Uppdraget kan ses som ett snabbt svar på betänkandet "Krafttag mot antiziganism".

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 oktober 2016 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i stort sett positiv till kommissionens förslag och anser att kommissionen har lyckats belysa frågan utifrån olika perspektiv med förslag på åtgärder på olika nivåer.

Förvaltningen instämmer i att frågan även bör ses i ett större sammanhang, och att det är viktigt att arbeta med frågan även i andra delar av Europa. Kommissionens förslag om att tillsätta en särskild representant inom EU med resurser och befogenheter att samordna och intensifiera unionens insatser för romers mänskliga rättigheter, kan enligt förvaltningen vara ett bra sätt att effektivisera arbetet mot antiziganism.

Förvaltningen delar kommissionens uppfattning om att kunskap om

Sveriges antiziganistiska historia och romers historia är ett sätt att förhindra att återuppreppning sker, och anser därför att tillgång och spridning av skolboken och vitboken är viktig.

Förvaltningen vill poängtera vikten av romsk delaktighet och inflytande för att åstadkomma förändring och bidra till egenmakt. Förvaltningen ser därför positivt på att kommissionen lyfter det som en central del i arbetet.

I stadens arbete i riktningen *ett Stockholm för alla* är det nödvändigt att på olika nivåer vidta åtgärder för att alla medborgare ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället.

Stockholms stad är en av fem kommuner som utsetts till utvecklingskommun inom romsk inkludering. Staden vill ta fram och implementera en egen strategi för romsk inkludering med fokus på områdena utbildning, arbetsmarknad, socialtjänst, demokrati och civilsamhällets organisering. Socialförvaltningen kommer att bidra i arbetet och har inlett ett samarbete med stadens nya samordnare för romsk inkludering.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2016 följande.

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen
2. Beslutet justeras omedelbart

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar kommissionens initiativ att ta fram läromedel och lärarhandledningar utifrån vitboken. Materialet utgör ett bra bidrag till skolans uppdrag kring nationella minoriteter och värdegrundsarbete. Förvaltningen kommer att bidra till spridningen av materialet i tillgängliga kanaler.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 oktober 2016 följande.

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar i huvudsak betänkandets resonemang och anser att det är positivt med förslag på åtgärder som konkretiserar och förstärker arbetet mot antiziganism. Vad

gäller Länsstyrelsens uppdrag om samordning kring utsatta EU/EES-medborgare anser förvaltningen att det är ett komplext uppdrag och därför viktigt att alla relevanta perspektiv samt juridiska aspekter vägs in vid genomförandet.

Förvaltningen uttalar sig inte gällande förslaget om ett nationellt center då detta undanbets av regeringen enligt remissunderlag.

Kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter

Kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter beslutade vid sitt sammanträde den 10 november 2016 följande.

1. Kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter ställer sig bakom kansliets promemoria som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart

Särskilt uttalande gjordes av Sissela Nordling Blanco m.fl. (Fi), *bilaga 1*.

Stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheters promemoria daterat den 26 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kansliet för mänskliga rättigheter samordnar de nationella minoritetsfrågorna i staden. Sedan maj 2016 är Stockholms stad utvecklingskommun för romsk inkludering vilket innebär att staden ska utveckla och förstärka sitt arbete med romers rättigheter. Staden ska ta fram en stadsövergripande strategi för romsk inkludering för att stärka romers rättigheter inom områdena skola, arbetsmarknad, socialtjänst, demokrati och det romska civilsamhället. En förutsättning för att lyckas i arbetet är att inkludera frågan om antiziganism för att förstå dagens situation för romer samt kunna utarbeta nya metoder och arbetssätt i staden. De rekommendationer som föreslås på nationell nivå kommer därför att ha påverkan på det kommunala arbetet. Alla de tre delar i betänkandet; erkännande och synliggörande av antiziganism, motverka och förhindra kränkningar av romers rättigheter och effektivare arbete mot antiziganism har betydelse för stadens arbete som utvecklingskommun för romsk inkludering. Kansliet kommenterar här förslag som har särskild betydelse för stadens arbete.

Erkännande och synliggörande av antiziganism

Kansliet välkomnar förslagen att synliggöra den antiziganistiska historien genom till exempel vitboken, minnesmärken och minnesdagar. En betydande del av arbetet med nationella minoriteter handlar om synliggörande och erkännande. Till exempel uppmärksammar staden den internationella romadagen och bidrar ekonomiskt till romska evenemang med syfte att uppmärksamma den romska kulturen och historien vilket bidrar till en ökad kunskap för stockholmare och stadens medarbetare. Skolboken som utgår från vitboken är ett värdefullt material att användas i stadens verksamheter, exempelvis i skolan och vid utbildningstillfällen för stadens personal. Det finns ett behov av kompetensutveckling om antiziganism för stadens anställda kopplat till rättighetsbaserat arbete för att förstå hur antiziganismen påverkar romers möjligheter att ta del av sina rättigheter.

Kansliet för mänskliga rättigheter ställer sig positivt till förslaget att Länsstyrelsen får i uppdrag att sprida skolboken. Det är bra om vitboken i sin helhet kan beställas kostnadsfritt då den möjliggör en fördjupning om antiziganism.

Motverka och förhindra kränkningar av romers rättigheter

Förtroende är en nyckelfråga i arbetet med romsk inkludering. Hur olika myndigheter arbetar med romsk inkludering påverkar i hög grad andra myndigheters och kommuners arbete. Skånepolisens registrering av romer resulterade i att förtroendet från romer för stadens tjäns-

temän och stadens arbete med romsk inkludering minskade. På samma sätt ger till exempel det arbete som DO och polisen bedriver för att motverka diskriminering och hatbrott effekter på kommunens arbete. Kansliet anser i likhet med kommissionen att rättsliga processer är en verkningsfull metod för att motverka antiziganism och att anmälningar av diskriminering och hatbrott är ett sätt att synliggöra kränkningar av romers rättigheter och kan bidra till upprättelse. Det är viktigt att individärenden klaras upp och leder till konsekvenser och ansvarsutkrävande samt att skyddet mot etnisk registrering förstärks.

En nationell institution för mänskliga rättigheter kan utgöra en viktig plattform i arbetet med att skydda och värna de mänskliga rättigheterna. När frågor som rör mänskliga rättigheter får en sammanhållen hemvist innebär det en markering av arbetets betydelse.

Effektivare arbete mot antiziganism

Kansliet för mänskliga rättigheter har regelbundna samråd med romska företrädare. Strukturerade och kunskapsbaserade samråd som kan påverka och leda till förändring kräver ett starkt och rikt civilsamhälle med bred representation i erfarenheter, kunskap, ålder, kön och romska språkgrupper. Romska företrädare har vid upprepade gånger framfört behovet av ökat stöd till romska föreningar för verksamhet, träffpunkter och kurser i föreningskunskap. Kansliet välkomnar förslaget att öka det statliga stödet till det romska civilsamhället och menar att det behövs fler romska aktörer med olika erfarenhetsbakgrund och fler yngre företrädare som kan föra gruppens talan.

Enligt betänkandet får romer i större utsträckning projektbidrag och inte verksamhetsstöd som andra nationella minoriteter, detta utifrån att många av de andra nationella minoriteterna har egna institutioner som får verksamhetsstöd. Kansliet för mänskliga rättigheter menar att romska företrädare behöver fler fasta plattformar, kontinuitet och bättre förutsättningar för ideellt engagemang vilket ökat stöd till det romska civilsamhället kan bidra med.

Kansliet delar förslaget att Länsstyrelsen i Stockholms län skulle vara en lämplig aktör för samordning av statliga myndigheters arbete med att motverka antiziganism. Länsstyrelsen i Stockholms län samordnar redan utvecklingskommuner inom den romska strategin som också involverar myndigheter och det romska civilsamhället. Arbetet mot antiziganism kan med fördel kopplas samman med pågående arbete inom strategin för romsk inkludering och på så sätt även inkludera kommuner.

Kansliet för mänskliga rättigheter välkomnar förslaget om en översyn av minoritetslagstiftningen och anser likt kommissionen att minoritetslagstiftningen skulle få en större genomslagskraft om tillsyn och sanktioner utövades. Kunskapen är ofta låg om de nationella minoriteterna och deras rättigheter och kunskapshöjande åtgärder är inte tillräckligt. Det är också av stor vikt att de ekonomiska förutsättningarna för delaktighet och inflytande ses över för att möjliggöra en mångfald av delaktighet av romska företrädare.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Anna Rantala Bonnier (Fi) enligt följande.

Socialförvaltningen skriver i sitt svar på remiss från kommunstyrelsen gällande betänkandet SOU 2016:44 att de ställer sig i stort sett positiva till kommissionens förslag och anser att kommissionen lyckats belysa frågan utifrån olika perspektiv med förslag på åtgärder på olika nivåer.

Feministiskt initiativ välkomnar att förvaltningens svar är positivt hållet till betänkandets innehåll. Vi ser dock att det saknas delar i svaret som har med socialtjänstens direkta arbete att göra, som vi ser som viktiga och därför vill lyfta.

Bland annat lyfter kommissionen mot antiziganism att de fått samtal från advokater, antidiskrimineringsbyråer och handläggare i kommunerna som handlat om hur man kan gå tillväga för att anmäla hatbrott och diskriminering samt om utsatta EU-medborgares rättigheter. De har även fått ta emot samtal från romer som vill ha rådgivning för att anmäla diskriminering. Kommissionen skriver att ”en inte obetydlig del av samtalen har handlat om upplevelser av diskriminering inom socialtjänsten”. Detta är något som direkt berör socialtjänstens arbete och därför något som vill understryka.

Betänkandet behandlar också utsatta EU-medborgares situation och betonar att dessa drabbas av antiziganism, diskriminering och hatbrott under deras vistelse i Sverige. Kommissionen påtalar vikten av att arbetet med denna grupp måste utgå från ett rättighetsperspektiv och att detta borde innebära värdiga boendialternativ samt skolgång för barn. Feministiskt initiativ ställer sig positiva till kommissionens rekommendationer kring rättighetsperspektivet i arbetet med utsatta EU-medborgare och vill understryka vikten av att detta även präglar arbetet i Stockholm.

Kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter

Särskilt uttalande gjordes av Sissela Nordling Blanco m.fl. (Fi) enligt följande

Feministiskt initiativ ställer sig bakom MR-kansliets promemoria. Det finns dock delar av betänkandet som inte står med i promemorian och som vi särskilt vill understryka ur ett MR-perspektiv.

Bland annat lyfter kommissionen mot antiziganism utsatta EU-medborgares situation och betonar att dessa drabbas av antiziganism, diskriminering och hatbrott under deras vistelse i Sverige. Kommissionen påtalar vikten av att arbetet med denna grupp måste utgå från ett rättighetsperspektiv och att detta borde innebära värdiga boendialternativ samt skolgång för barn. Feministiskt initiativ ställer sig positiva till kommissionens rekommendationer kring rättighetsperspektivet i arbetet med utsatta EU-medborgare och vill understryka vikten av att detta även präglar arbetet i Stockholm.

Kommissionen lyfter också frågan om diskriminering och trakasserier mot romska barn, liksom barns rätt till kultur och språk. Internationella granskningsorgan som Europarådets kommission mot rasism och intolerans samt FN:s kommitté för avskaffande av rasdiskriminering och rådgivande kommittén för ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter har riktat allvarlig kritik mot Sverige i denna fråga. Bland annat handlar kritiken om att romska barn utsätts för mobbing och trakasserier av lärare och andra elever. Det råder också stora brister vad gäller medvetenheten om och erkännandet av romsk kultur i skolor och i läroplan. Bristen på minoritetsspråklärare tas också upp som ett akut problem. Kommissionen betonar behovet av insatser för revitalisering av språket romani chib är mycket stort. Bristen på mino-

ritetspråklärare och läromedel behöver åtgärdas. I frågor som rör skolan ser vi att kommunen har ett stort ansvar.